

Anmälan av tekniska regler

– Förslag till ändring av Boverkets
föreskrifter och allmänna råd (2011:12) om
hissar och vissa andra motordrivna
anordningar

Titel: Anmälan av tekniska regler – Förslag till ändring av Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar

Utgivare: Boverket, november 2024

Processnummer: 3.2.1

Diarienummer: 7334/2023

Sammanfattning

Boverket genomför en ändring i Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar genom införandet av en ny bestämmelse i 5 kap. 2 a §.

Bestämmelsen preciserar säkerhetskravet för befintliga hissar för persontransport i 3 kap. 11 § 5 plan- och byggförordningen (2011:338), PBF.

Föreskriftsändringen föreslås träda i kraft den 1 november 2024.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1 Författningsförslag.....	6
1.1 Boverkets förslag till föreskrifter om ändring av verkets föreskrifter och allmänna råd (2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar	6
2 Inledning.....	7
2.1 Läsanvisningar	7
2.2 Problembeskrivning.....	8
2.2.1 Bakgrund	8
2.2.2 Beskrivning av problemet	8
2.3 Syften och mål för med föreskriften	9
2.4 Nollalternativ.....	9
2.5 Alternativa lösningar.....	9
2.6 Arbetsmetod och samråd	9
2.7 Avgränsningar	9
3 Rättsliga förutsättningar	11
3.1 Boverkets bemyndigande.....	11
3.2 Anmälan av tekniska regler	11
3.3 Anmälan av krav enligt tjänstedirektivet.....	11
3.4 Regeringens medgivande	11
4 Huvudsakliga remissynpunkter och Boverkets bedömning	12
4.1 Krav på fysiskt skydd	12
4.1.1 Boverkets bedömning.....	12
4.2 Risk för inestängning.....	12
4.2.1 Boverkets bedömning.....	13
4.3 Andra risker som bör beaktas	13
4.3.1 Boverkets bedömning.....	13
4.4 Tidpunkt för åtgärdande	13
4.4.1 Boverkets bedömning.....	13
4.5 Konsekvenser för kommuner	14
4.5.1 Boverkets bedömning.....	14
4.6 Kulturhistoriska bevarandevärden.....	14
4.6.1 Boverkets bedömning.....	14
5 Beskrivning av föreskriftsändringen.....	15
6 Ikraftträdande och informationsinsatser	16
6.1 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	16
6.2 Informationsinsatser	16
7 Konsekvenser	17
7.1 Övergripande konsekvenser	17
7.2 Företag	17
7.2.1 Vilka företag som berörs.....	17
7.2.2 Konkurrensförhållanden.....	18
7.2.3 Annan påverkan på företag	18
7.2.4 Särskilda hänsyn till små företag	19
7.3 Staten, regioner och kommuner.....	19
7.4 Europeiska unionen	19
7.5 Norden.....	19
7.6 Miljö och klimat.....	19
7.7 Kulturmiljö samt arkitektur och gestaltad livsmiljö.....	19
7.8 Social hållbarhet.....	19
7.8.1 Hushåll och enskilda.....	19
7.8.2 Barn och unga	19
7.8.3 Äldre	20
7.8.4 Jämställdhet	20

7.8.5	Personer med nedsatt funktionsförmåga	20
7.8.6	Folkhälsa	20
7.8.7	Integration och boendesegregation	20
8	Författningskommentarer	21
	Förbättringskrav på befintliga motordrivna anordningar	21
9	Referenslista	22

1 Författningsförslag

1.1 Boverkets förslag till föreskrifter om ändring av verkets föreskrifter och allmänna råd (2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar

Informationsförfarande enligt förordningen (1994:2029) om tekniska regler har genomförts.¹

Boverket föreskriver med stöd av 10 kap. 15 § 1 plan- och byggförordningen (2011:338) i fråga om verkets föreskrifter och allmänna råd (2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar

att det ska införas en ny paragraf, 5 kap. 2 a § av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Kap. 5 Förbättringskrav på befintliga motordrivna anordningar

2 a § Med lämpligt skydd i utrymmet mellan schaktdörren och korgdörren eller korggrinden enligt 3 kap. 11 § 5 plan- och byggförordningen (2011:338) avses skydd som förhindrar användning av hissen om någon eller något befinner sig i detta utrymme.

Vid användning av skydd som fysiskt begränsar del av utrymmet mellan schaktdörren och korgdörren eller korggrinden ska hissen även förses med en säkerhetsanordning för övervakning av utrymmet.

¹ Se Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

2 Inledning

Denna konsekvensutredning avser ändringar i Boverkets föreskrifter och allmänna råd om hissar och vissa andra motordrivna anordningar (BFS 2011:12), nedan kallade Boverkets H-föreskrifter. Ändringen innebär att en ny preciserad bestämmelse med förtydligande krav till 3 kap. 11 § 5 PBF införs i Boverkets H-föreskrifter *Kap. 5 Förbättringskrav på befintliga motordrivna anordningar*.

I arbetet med den konsekvensutredning som skickades ut på remiss har konsekvenserna beskrivits i enlighet med den gamla förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. På grund av den nya förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar som trädde i kraft den 6 maj 2024 har justeringar av konsekvensutredningen gjorts.²

2.1 Läsanvisningar

Avsnitt 1 redovisar författningsförslaget, Boverkets förslag till ändring av verkets föreskrifter och allmänna råd (2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar.

Avsnitt 2 beskriver syftet med den nya bestämmelsen i H-föreskrifterna, problem som ska lösas, mål som ska uppnås, nuvarande situation (nollalternativet), aktörer som berörs av bestämmelsen, övergripande om konsekvenser, och arbetsmetod som använts.

Avsnitt 3 redovisar de rättsliga förutsättningarna, inklusive Boverkets bemyndigande, eventuella behov av att anmäla till EU-kommissionen och eventuella behov av regeringens medgivande.

Avsnitt 4 redogör för huvudsakliga remissynpunkter och Boverkets bedömning av dem.

Avsnitt 5 beskriver den närmare innebörden av Boverkets förslag till ny bestämmelse i H-föreskrifterna.

Avsnitt 6 beskriver reglernas ikraftträdande och kommunikationsinsatser som krävs vid den tidpunkten.

Avsnitt 7 redovisar de konsekvenser av Boverkets ändring som särskilt regleras i 7–9 §§konsekvensutredningsförordningen.

² Konsekvenser av förslaget beskrivs även i enlighet med förordningen (2022:208) med instruktion för Boverket.

Avsnitt 8 redovisar författningskommentarer.

Avsnitt 9 redovisar en referenslista.

2.2 Problembeskrivning

2.2.1 Bakgrund

Den 15 oktober 2023 infördes en ny bestämmelse i 3 kap. 11 § 5 plan- och byggförordningen (2011:338), PBF om säkerhetshöjande åtgärder för befintliga äldre hissar med kombinationen grind eller vikedörr i korgöppningen och slagdörr till våningsplanet. Bestämmelsen i PBF är en precisering av förbättringskravet som finns i 8 kap. 24 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Bestämmelsen i PBF utgår från situationen att ett barn kan fastna i utrymmet mellan grind eller vikedörr i korgöppning och slagdörr till våningsplan och allvarlig skada orsakas om hissen startar. För att förhindra risken för olyckor genom inestängning i detta utrymme ska lämpligt skydd installeras där risk för inestängning föreligger. Med risk för inestängning menas utrymme mellan korgdörr eller korggrind och schaktdörr som inte uppfyller de krav som gäller för installation av ny hiss.

Olyckor med barn som har klämts mellan korggrind/vikedörr och slagdörr till våningsplanet har enligt tillgänglig statistik inträffat vid minst sex tillfällen under 2000-talet. En olycka där ett tvåårigt barn skadades svårt inträffade i Göteborg år 2003. Fem liknande olyckor inträffade i Stockholm under åren 2000, 2011, 2017 och 2018³.

Boverket fick år 2021 i uppdrag av regeringen att utreda säkerhetsrisker med äldre hissar. Boverkets utredning presenterades i rapporten ”Uppdrag att utreda åtgärder för vissa säkerhetsrisker i äldre hissar, Rapport 2021:23”. I rapporten presenterade Boverket bland annat förutsättningarna för och lämpligheten av att införa ytterligare preciseringar av det befintliga förbättringskravet som finns på lagnivå. I rapporten presenteras även en utförlig konsekvensutredning.

2.2.2 Beskrivning av problemet

Om krav om säkerhetshöjande åtgärder endast finns på förordningsnivå kan det medföra ökade olycksrisker vid användning av en hiss för persontransport, jämfört med om det finns bestämmelser som preciserar förordningskravet. Erfarenheten visar att det är svårt för fastighetsägare, hiss företag, besiktningsföretag samt byggnadsnämnder att tolka sådana övergripande samhällskrav som

³ Avsnitt 4.3.1 och tabell 2 i bilaga 3, Uppdrag att utreda åtgärder för vissa säkerhetsrisker i äldre hissar, Rapport 2021:23, Boverket.

finns i lag och förordning. Det medför en risk för att förordningens avsedda skyddsnivå inte uppnås.

2.3 Syften och mål för med föreskriften

Syftet med den nya bestämmelsen är att minska tolkningssvårigheter om vilka säkerhetshöjande åtgärder som behöver vidtas för att uppfylla kravet i förordningen⁴. Med ett förtydligande av kravet ska det bli lättare att tolka vad som avses med lämpligt skydd och på så sätt minska risken för att förordningens avsedda skyddsnivå inte uppnås.

2.4 Nollalternativ

Nollalternativet innebär att inga preciserade regler införs i Boverkets H-föreskrifter. Det innebär att samtliga problem som beskrivits med tolkningssvårigheter av kravet kvarstår.

2.5 Alternativa lösningar

En alternativ lösning som har övervägts är att ytterligare precisering av förbättringskravet i PBF enbart görs genom Boverkets vägledning. Enbart vägledning bedöms inte vara tillräckligt för att säkerställa att avsedd skyddsnivå uppnås. Boverket gör bedömningen av ytterligare preciseringar av förordningens krav behöver göras genom myndighetens föreskrifter.

2.6 Arbetsmetod och samråd

Arbetet med att ta fram föreskriftsändringen samt denna konsekvensutredning har drivits i en arbetsgrupp bestående av civilingenjör, jurist och nationalekonom. Boverket har under hösten 2023 även haft diskussion med besiktningsföretag, Swedac och Arbetsmiljöverket vid årligt samrådsmöte om hissar samt med Hissförbundet.

Konsekvensutredningen med författningsförslag var ute på remiss från 6 februari till 26 mars 2024. Med anledning av inkomna remissynpunkter och nya överväganden fann Boverket anledning att justera vissa delar av förslaget.

2.7 Avgränsningar

Förslaget till ny bestämmelse preciserar säkerhetskravet för befintliga hissar för persontransport i 3 kap. 11 § 5 PBF.

⁴ 3 kap. 11 § 5 plan- och byggförordningen (2011:338)

Enbart remissynpunkter som berör utformningen av den nya bestämmelsen och konsekvensutredningen har tagits upp här.

3 Rättsliga förutsättningar

Detta avsnitt beskriver de rättsliga förutsättningarna för förslaget och innehåller bland annat de uppgifter om föreskriftsbemyndiganden som avses i 11 § förordning (2024:183) om konsekvensutredningar.

3.1 Boverkets bemyndigande

Boverkets bemyndigande för ändringen finns i 10 kap. 15 § 1 PBF. Av bemyndigandet framgår att Boverket får meddela föreskrifter om vilka hissar som omfattas av 3 kap. 11 § 4 och 5 PBF och vilka ytterligare åtgärder som ska vidtas för att uppfylla säkerhetskravet i PBF.

3.2 Anmälan av tekniska regler

Eftersom den föreslagna nya bestämmelsen innehåller sådana tekniska regler som avses i 2 § förordningen (1994:2029) om tekniska regler, kommer informationsförfarande enligt denna förordning att genomföras. Innan Boverket fattar beslut om föreskrifterna, kommer de att anmälas till Kommerskollegium som i sin tur kommer att anmäla författningsförslagen till Europeiska Kommissionen.

3.3 Anmälan av krav enligt tjänstedirektivet

Föreskriftsändringen reglerar inte tillträde till eller utövande av tjänsteverksamhet, och Boverket gör därför bedömningen att de författningsförslaget inte behöver anmälas enligt EU:s tjänstedirektiv⁵ och 2 § förordningen (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden.

3.4 Regeringens medgivande

Boverket gör bedömningen att författningsförslaget inte medför sådana väsentliga effekter på kostnader för staten, kommuner eller regioner att medgivande krävs av regeringen enligt förordningen (2014:570) om regeringens medgivande till beslut om vissa föreskrifter.

⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden.

4 Huvudsakliga remissynpunkter och Boverkets bedömning

Samtliga remissvar med kommentarer är positiva till Boverkets förtydligande till bestämmelsen i 3 kap. 11 § 5 PBF. Övriga remissinstanser som svarat har angett att de antingen tillstyrker eller avstår från att svara. Nedan redogörs för huvudsakliga remissynpunkter och Boverkets bedömning av dem.

Synpunkter av allmän karaktär om vägledning eller informationsinsatser kommenteras inte specifikt. Detsamma gäller framförda synpunkter som ligger utanför remissen.

4.1 Krav på fysiskt skydd

En remissinstans anser att den nya bestämmelsen bör ställa krav på att risken för innestängning primärt ska byggas bort fysiskt. Det föreslås att alternativa åtgärder, som exempelvis en anordning för övervakning av utrymmet som förhindrar start av hissen om någon eller något befinner sig i utrymmet mellan schaktdörren och korgdörren eller korggrinden, endast ska kunna vidtas om det är motiverat av kostnads- tillgänglighets- eller varsamhets-skäl. Vidare anser remissinstansen att fysiskt skydd som begränsar del av utrymmet enligt en föreslagen utformning är tillräckligt skydd utan att det ska behöva kompletteras med en anordning för övervakning.

4.1.1 Boverkets bedömning

Boverket anser att föreskriften inte ska låsas till en teknisk lösning. Den föreslagna föreskriften är ett teknikneutralt funktionskrav vars syfte är att säkerställa att hissen förhindras att starta om det finns någon eller något i utrymmet mellan schaktdörren och korgdörren eller korggrinden. För att uppnå tillfredställande säkerhet anser Boverket dessutom att fysiskt skydd som inte täcker in hela utrymmet behöver kompletteras med övervakande säkerhetsanordning.

Boverkets bedömning är att föreskriftsförslagets lydelse behålls.

4.2 Risk för innestängning

En remissinstans anser att det behövs vägledning kring vad risk för innestängning innebär. Remissinstansen framför även förslag till måttsett specificering av minsta krav på utrymmet mellan schaktdörren och korgdörren eller korggrinden.

4.2.1 Boverkets bedömning

Boverket anser inte att myndigheten i vägledning kan specificera mått på utrymme som utgör risk för inestängning som går utöver utformning av motsvarande utrymme för nya hissar enligt harmoniserad gemensamhetslagstiftning. Bedömning av om risk föreligger måste göras i varje enskilt fall. Exempel på kriterier för bedömning som krävs för att uppfylla relevanta hälso- och säkerhetskrav för nya hissar finns angivna i harmoniserad standard.

4.3 Andra risker som bör beaktas

Flera remissinstanser anser att det andra stycket i förslagets allmänna råd är svårtolkat och otydligt. Ett konkret förslag som framförs från en remissinstans är att det som anges i det allmänna rådet i stället bör arbetas in i föreskriften.

4.3.1 Boverkets bedömning

Andra stycket i remissförslagets allmänna råd syftade till att belysa ytterligare risker som kan finnas med sådana hissar som omfattas av den nya bestämmelsen i PBF. Riskerna är relevanta i fall där en hiss stannat mellan två våningsplan och där korgdörren eller korggrinden kan öppnas i det läget. Risker som kan uppstå om en hiss stannat mellan två våningsplan har dock inte utretts tidigare och den nya bestämmelsen i PBF är heller inte utformad för att täcka dessa fullt ut.

Andra stycket i remissförslagets allmänna råd tas bort. Boverkets bedömning är att det behöver genomföras utredning om ytterligare precisering av förbättringskravet som finns i 8 kap. 24 § PBL för att vidare hantera risker med hissar som stannat mellan våningsplan. Boverket kommer se över möjligheten att genom vägledning informera om de belysta riskerna för att uppmuntra till frivilliga säkerhetshöjande åtgärder.

4.4 Tidpunkt för åtgärdande

En remissinstans anser att då det i den föreslagna bestämmelsen i Boverkets H-föreskrifter inte anges någon tidpunkt för när åtgärder senast ska vara genomförda kan det tolkas som att det är bestämmelsens föreslagna ikraftträdande den 1 november 2024 som gäller.

4.4.1 Boverkets bedömning

Tiden för när berörda hissar senast ska vara åtgärdade finns angivet i 3 kap. 11 § 5 PBF. Den nya bestämmelsen är ett förtydligande till det överordnade kravet i PBF och dess ikraftträdande påverkar inte tiden för när åtgärder ska vara genomförda.

4.5 Konsekvenser för kommuner

En kommun anser att det behövs förtydligande av hur Boverket bedömer att den nya bestämmelsen påverkar byggnadsnämndens tillsynsansvar över befintliga hissar som inte uppfyller kravet.

4.5.1 Boverkets bedömning

Den påverkan som den nya bestämmelsen har på byggnadsnämndens tillsyn kommer av det preciserade förbättringskravet i 3 kap. 11 § 5 PBF. Resonemang om detta finns i rapporten ”Uppdrag att utreda åtgärder för vissa säkerhetsrisker i äldre hissar, Rapport 2021:23”.

Förslaget till ny bestämmelse i Boverkets H-föreskrifter är ett förtydligande av kravet i PBF. De direkta kostnadmässiga eller övriga konsekvenser som kommer av den föreslagna bestämmelsen bedöms vara små. Detta finns beskrivet i avsnitt 7.1.

4.6 Kulturhistoriska bevarandevärden

En remissinstans anser att beskrivningen av kulturhistoriska bevarandevärden med fördel kan lyftas fram i Boverkets informationsinsatser i samband med föreskriftens genomförande.

4.6.1 Boverkets bedömning

Resonemang om kulturhistoriska bevarandevärden finns i rapporten ”Uppdrag att utreda åtgärder för vissa säkerhetsrisker i äldre hissar, Rapport 2021:23”. Boverket kommer se över behovet av att informera om detta i samband med genomförandet och i vägledning.

5 Beskrivning av föreskriftsändringen

Den nya bestämmelsen anger vad som avses med lämpligt skydd mellan schaktdörren och korgdörren eller korggrinden i 3 kap. 11 § 5 PBF. Vidare förtydligas vad skyddet ska uppnå samt vad som krävs som minsta åtgärd för att uppfylla säkerhetskravet i förordningen.

Skyddet ska förhindra att en hiss kan starta och därmed riskera klämning om det skulle finnas någon eller något i utrymmet mellan schaktdörren och korgdörren eller korggrinden. Detta kan till exempel göras genom en fysisk barriär som minskar utrymmet så att dörrarna inte kan stängas eller genom övervakning med elektriskt avkännande säkerhetssystem. Fysiska skydd som inte täcker hela utrymmet ska kombineras med övervakning enligt ovan.

Genom angivande av att anordning för övervakning av utrymmet som avses i bestämmelsens andra stycke ska vara en säkerhetsanordning tydliggörs att den ska vara utformad så att hissen inte kan starta om anordningen inte fungerar på avsett sätt.

6 Ikraftträdande och informationsinsatser

Detta avsnitt beskriver bland annat ikraftträdande och informationsinsatser, som särskilt regleras i 7 § 4 konsekvensutredningsförordningen.

6.1 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Det preciserade förbättringskravet om säkerhetshöjande åtgärder i 3 kap. 11 § 5 PBF trädde i kraft den 15 oktober 2023. Kravet i PBF ska vara genomfört senast den 31 oktober 2031. Då kravet i PBF redan trätt i kraft anser Boverket att den föreslagna bestämmelsen i Boverkets H-föreskrifter bör träda i kraft snarast möjligt. Föreskriftsändringen planeras att träda i kraft den 1 november 2024.

Det saknas övergångsbestämmelser i PBL och PBF. Boverket ser inte heller något behov av övergångsregler till föreskriftsförslaget.

6.2 Informationsinsatser

Informationsinsats behövs främst för att göra fastighetsägare och tillsynsmyndigheten medvetna om kravet i PBF. I samband med att föreskriftsändringen träder i kraft kommer Boverket att informera om denna på myndighetens webbsida.

7 Konsekvenser

Detta avsnitt innehåller en konsekvensanalys av föreskriftsändringen. Fastighetsägare, hiss företag och besiktnings företag påverkas genom de kostnader som uppstår då säkerhetsrisker i äldre hissar åtgärdas och besiktas innan de tas i bruk. För fastighetsägare, hiss företag, besiktnings företag och kommunens byggnadsnämnd underlättas tolkningen av säkerhetskraven på hissar och att uppfyllelsen av den avsedda skyddsnivån underlättas. För boende och besökare minskar olycksrisken vid användning av hissar för persontransport.

Kapitlet inleds med en redogörelse för konsekvenserna utifrån syftet och målet med författningsförslaget. Därefter följer en redogörelse av de konsekvenser som ska beaktas enligt 7–9 §§ konsekvensutredningsförordningen. Boverket beskriver även konsekvenser för andra aktörer som berörs av författningsförslaget samt effekter för de samhällsmål som Boverket enligt instruktionen särskilt ska beakta.⁶

7.1 Övergripande konsekvenser

Den föreslagna bestämmelsen i Boverkets H-föreskrifter förtydligar vilket skydd som ska uppnås och vad som kan anses vara minsta åtgärd för att uppfylla förordningens krav. Genom den nya bestämmelsen blir det tydligare vilka säkerhetshöjande åtgärder som kan vidtas för att uppfylla kravet i 3 kap. 11 § 5 PBF. Detta främjar en enhetlig tolkning och tillämpning av kravet i förordningen och minskar risken för att förordningens avsedda säkerhetsnivå inte uppnås. De direkta kostnadmässiga eller övriga konsekvenser som ändringen medför genom förtydligandet av kraven i 3 kap. 11 § 5 PBF är små.⁷

7.2 Företag

7.2.1 Vilka företag som berörs

Fastighetsägare, hiss företag och besiktnings företag berörs av de nya reglerna. Fastighetsägare är en heterogen grupp som består dels av stora fastighetsägare med ett bestånd av tusentals fastigheter, dels av små fastighetsägare med få eller enstaka fastigheter i sitt bestånd. Fastighetsägare behöver redan idag inventera hissbeståndet och förslaget innebär därför ingen betydande ökning av dessa kostnader för fastighetsägarna. Besiktningskostnaderna kommer dock att

⁶ Förordning (2024:183) om konsekvensutredningar samt förordning (2022:208) med instruktion för Boverket.

⁷ De konsekvenser som kommer av ändringen i 3 kap. 11 § 5 PBF och har beskrivits utförligt i Boverkets rapport ”Uppdrag att utreda åtgärder för vissa säkerhetsrisker i äldre hissar, Rapport (2021:23)”.

öka när fler åtgärder kommer att genomföras som kräver besiktning innan hissen kan tas i bruk.

Fastighetsägare kommer att behöva åtgärda säkerhetsrisker i äldre hissar när dessa är uttjänta och mötas av framtida kostnader för att åtgärda de uttjänta hissarna. Förbättringskraven på säkerhetshöjande åtgärder kan bli mer ekonomiskt ansträngande för mindre fastighetsägare om många hissar behöver åtgärdas.

De preciserade förbättringskraven kan innebära ökade intäkter för hissserviceföretag när de behöver anlitas för att åtgärda hissar som inte lever upp till kraven. Företagen kan vara tillverkare av hissar, ombyggnadsföretag, hisskonsulter och besiktningsföretag. En ökad efterfrågan kan påverka priset på reparationer och nyinstallationer av hissar. Det finns cirka 25 företag som installerar hela eller delar av hissar. Uppskattningsvis finns 100–150 företag som utför ombyggnation av hissar. Det finns utöver detta cirka 20 fristående hisskonsulter som hjälper till med planering inför ombyggnation av hissar.

Åtgärderna kan i det enklaste fallet handla om att enbart åtgärda den bristande delen i en hiss. Detta borde i de flesta fall vara aktuellt för att åtgärda risk för klämning mellan korggrind/vikdörr och slagdörr. Exempel på åtgärd kan vara att installera en vertikal plåt i utrymmet tillsammans med en fotocellist.

Cirka 1 300 hissar med grind eller vikdörr i korgöppning kombinerat med slagdörr till våningsplan bedöms bli åtgärdade i samband med planerat underhåll under en enligt Boverkets rapport⁸ antagen genomförandeperiod på 10 år. Den totala kostnaden för att åtgärda säkerhetsrisker i hissar med grind eller vikdörr i korgöppning kombinerat med slagdörr till våningsplan bedöms uppgå till 900 miljoner. Kostnaden, exklusive de hissar som antas åtgärdas via löpande underhåll, bedöms uppgå till cirka 700 miljoner kronor. Annuiteten för investeringskostnaderna för att åtgärda säkerhetsrisker i hissar med grind eller vikdörr i korgöppning kombinerat med slagdörr till våningsplan beräknas uppgå till cirka 45 miljoner kronor.

7.2.2 Konkurrensförhållanden

Föreskriftsändringen är teknikneutral och bedöms inte påverka företags konkurrensförhållanden i någon betydande omfattning.

7.2.3 Annan påverkan på företag

Ändringen bedöms inte föra med sig någon annan påverkan.

⁸ Uppdrag att utreda åtgärder för vissa säkerhetsrisker i äldre hissar (Rapport 2021:23), Boverket.

7.2.4 Särskilda hänsyn till små företag

Föreskriftsändringen missgynnar inte små företag och ger således inte anledning till särskilda hänsyn till dessa.

7.3 Staten, regioner och kommuner

Ändringen bör inte leda till några ökade kostnader för staten, regioner eller kommuner.

7.4 Europeiska unionen

Bestämmelserna i föreskriftsändringen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU och går inte utöver dessa.

7.5 Norden

Boverkets bedömning är att ändringen i Boverkets H-föreskrifter inte medför några konsekvenser för harmonisering av den nordiska byggsektorn.

7.6 Miljö och klimat

Boverket förutser inte att föreskriftsändringen för med sig några konsekvenser för miljö och klimat.

7.7 Kulturmiljö samt arkitektur och gestaltad livsmiljö

Ändringen bedöms inte ha någon betydande påverkan på kulturhistoriska bevarandevärden.⁹

7.8 Social hållbarhet

7.8.1 Hushåll och enskilda

Kostnadsmässiga och hälsomässiga konsekvenser för boende och användare bedöms vara mycket begränsade av föreskriftsändringen.

7.8.2 Barn och unga

Enligt lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter ska barnets bästa komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barn, vare sig åtgärderna vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ.

⁹ Avsnitt 4.7.2, Uppdrag att utreda åtgärder för vissa säkerhetsrisker i äldre hissar (Rapport 2021:23).

Boverkets bedömning är att ändringen i Boverkets H-föreskrifter inte medför några konsekvenser för barns rättigheter.

7.8.3 Äldre

Boverkets bedömning är att ändringen i Boverkets H-föreskrifter inte medför några konsekvenser för äldre

7.8.4 Jämställdhet

Ändringen i Boverkets H-föreskrifter förutses inte medföra några konsekvenser ur ett jämställdhetsperspektiv.

7.8.5 Personer med nedsatt funktionsförmåga

Boverkets bedömning är att ändringen i Boverkets H-föreskrifter inte medför några konsekvenser för personer med nedsatt funktionsförmåga.¹⁰

7.8.6 Folkhälsa

Ändringen i Boverkets H-föreskrifter förutses inte medföra några konsekvenser för folkhälsan.

7.8.7 Integration och boendesegregation

Ändringen i Boverkets H-föreskrifter förutses inte medföra några konsekvenser för integration och boendesegregation.

¹⁰ Avsnitt 4.7.1, Uppdrag att utreda åtgärder för vissa säkerhetsrisker i äldre hissar (Rapport 2021:23).

8 Författningskommentarer

Detta avsnitt innehåller en beskrivning av ändringsförfattningen med motiv.

Boverkets förslag till föreskrifter om ändring av Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar

Förbättringskrav på befintliga motordrivna anordningar

5 kap.

2 a § Med lämpligt skydd i utrymmet mellan schaktdörren och korgdörren eller korggrinden enligt 3 kap. 11 § 5 plan- och byggförordningen (2011:338) avses skydd som förhindrar användning av hissen om någon eller något befinner sig i detta utrymme.

Vid användning av skydd som fysiskt begränsar del av utrymmet mellan schaktdörren och korgdörren eller korggrinden ska hissen även förses med en säkerhetsanordning för övervakning av utrymmet.

Bestämmelsen är ny.

Det ställs i 3 kap. 11 § 5 PBF krav om att fastighetsägare ska vidta säkerhetsförhöjande åtgärder på befintliga hissar avsedda för persontransport som har utrymme mellan schaktdörren och korgdörren eller korggrinden som är stort nog att orsaka inestängning. Bestämmelsen preciserar kravet i PBF och anger vad som avses med lämpligt skydd i utrymmet.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.

9 Referenslista

Boverket. (2021). *Uppdrag att utreda åtgärder för vissa säkerhetsrisker i äldre hissar*. Rapport 2021:23. Boverket

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

Box 534, 371 23 Karlskrona
Telefon: 0455-35 30 00
Webbplats: www.boverket.se